

M quis consurget mihi aduersus malignates aut quod stabit mecum aduersus opantes iniqutate (ipsi canes). i. predicatoris (dispersent ad manducandum) voies: vni illud. Act. x.

2 Dacta et maledicta: et dicit (dispersent) quod si dicat predicatione in multis locis. Igitur illud. Mar. xvi. Eccl. in mundu vni uestrum predicare euangelium creature (si vero non fuerint saturati). i. si non fuerint prouisi predicare in publico (murmura bunt). i. in secreto dolebunt. **E**lia lira planior est quod ibi (cum saturati non fuerint non murmurabunt) et hoc bene competit bonis canibus quod siue in predicatione, pfecti sunt non: semper debet esse patientes. ps. **B**eneplacites erunt ut annunciant. Potest etiam exponi de penitentibus quibuslibet (couertenent) hominum quodammodo sunt cum deo quod non sunt auertunt per peccatum: et huius non sunt necesse couerti cum non sint auersi: pauci tamen vel nulli modales inueniuntur: quod si dixerim quod per se non habemus nos ipsos sed cum: et veritas in nobis non est: ut dicitur. Job. i.

Ad penitentes et peccatores.

Figura.

Eliu auertitur a deo. s. odes petrores. Iudei illi. Esa. lxix. Iniquitates vie diuiserunt inter nos et deum nostrum: et huius necessitate huius couerti: s. quodammodo auertuntur in sectore quodammodo in senio: et significatur est Matth. xx. Quod pater familias erit primo mane conducere oparios in vinea sua in priuata. i. in puericia et in tertia. i. in adolescencia et in sexta. i. in uirute: et nonna. i. in virilitate: et in undecima. i. in senectute: huius etiam dicit quod (ad vesperam). i. decrepita etate: per hunc ergo quod dicit (couertenent) inuidit eos auersos esse: huius illud. **H**iere. viii. Quare auersus est propterea iste in hierusalem auersione contentiosa approbenderunt mendaciam et noluerunt reuerti attendi et auscultauit: nemo quod bonum est loquitur: nullus est qui agat priuatum super pecato suo: et couerti (fame patiuntur ut canes) illa. s. famem de quod Matth. v. **H**eaci qui eliuunt et sitiunt in iustitia. s. ut de se ipsius faciat deo iusticia satissimamente per petram quod fecerunt: vel (fame) audiendi verbum dei. de quod I Tim. viii. **T**mittit famem in terra non famem per misericordiam nisi sit auctoritate vestra dei. (et circa cibis cunctis) deinde enim penitentes circumire ciuitatem conscientie sue ad eiciendam lutum per confessionem. Esa. xxiij. **S**ume cithara circum ciuitatem meretricum obliuionis tradita: bene cane frequenta cati et in cithara sunt corde extense in linguo: et signat priuatum ubi caro nostra extenditur in austrietate et rigore discipline. Itē ibi tagunt et grosse et subtiles corde. sic de grossis et minoribus sine de subtilioribus petris debemus penitentes et perfiteri: meretricum obliuionis tradita est aia peccatrix quam deus obliuionem tradidit. i. de ea non curat: bene canit cum bene perficitur: in ciuitate est grauius sonus et acutus: cum ergo attribuit mala sibi: tunc est gravis sonus: cum bona deo. tunc est acutus sonus. Itē (circa cibis ciuitatem) mudi ad contemnendum. **N**atu. ii. **D**is quod videtur te resiliere a te. Iosue. vij. In. vii. circuibut clavigeribus tubis currit hiericho. Prior circuibut cognoscet hiericho. i. mudi quod est immundus per luxurias. Secundo quod est bestialis per gula. Tertio quod est inhumani per avaritiam. Quarto quod est debilis per pigriam sine accidie. Quito quod est satius per iniuria. **S**exto quod est crudelis per iram. Septimo quod est vanus per superbia: et tunc cadunt muri hiericho. Item (circuibut ciuitatis) i. eccliam militante ad imitandum. **C**ant. viij. Surgam et circuibut ciuitatem per vicos et plateas queram quem diligenter amica mea. per vicos quod sunt strictiores intelliguntur regulares: per plateas latiores intelliguntur non regulares et de virtutibus sumendum bonum exemplum. Itē circuibut ciuitatis i. eccliam triumphantem per contemplationem. Sap. viij. Circuibut quod renset illa mihi assumere. Job. xxxix. Circuspice montes pacifici sunt et videntia queque perquirit (ipsi) penitentes (dispersi) per diversa loca per heremos: per religiones (ad maledicendum illud quod esurunt). s. ut sati faciat deo (si vero non fuerint saturati). i. si non viderit suos et sufficienter faciat deo (murmurabunt) aduersus semetipos dicentes illud. Esa. lxij. Ecce dñe tu iratus es et peccauimus in ipsis sumus semper et saluabimur facti sumus ut immundus omnes nos quod si pannus mestruante omnes iusticie non esed istud murmur posset eos in desperatione detinere nisi in dei misericordia speraret: vnde bene sequitur (hic autem) hic dicit in persona penitentium de quibus loquebas (catabo fortitudinem tuam) qua potes es misereri quantumcumque petitoribus: vnde in collecta dicitur deus qui omnipotens tuus parendo maxime et miserendo manife-

stas (et exultabo mane misericordiam tuam) quoniam mihi orietur sol iusticie et hoc per gloriam et futuro per gloriam. Job. xij. Cum te consumptum putaueris orieris ut lucifer et babebis fiduciam quod posita tibi spe (exultabo) dico quod factum est (susceptor meus) tibi taguntur quatuor: s. susceptor refugium et adiutor. (Susceptor) est dominus in baptismo (refugium) in penitentia (adiutor) in iustitia. s. in ope penitentie et tandem (susceptor) in die tribulationis. s. quoniam cor tribulatum per contritionem. ps. **G**racia deo spiritus contributus est (adiutor meus) in iustitia facienda et ego ero coadiutor: quod (tibi psallam) quia (tu es susceptor meus) quod me suscipies in regno glorie tue. Jo. xij. Iterum veniam et accipias vos ad principium ut ubi ego sum et vos sitis: et hoc poteris facere quod tu es deus meus omnipotens et volens facere: quod (tu es misericordia mea) quod non vis mortem peccatorum sed magis couertatur et vivat. Ezech. xvij.

P. 59.

D

Salmus LIX

Eus repulisti nos et destruxisti nos: iratus es et misericordia nobis Titulus. In fine pro his quod comutabuntur in tituli inscriptione ipse dauid in doctrina. cu successit mesopotamia syria vel syria sobal: et convertit ioab et per cussit edom in valle salinarum. xij. milia. Titulus iste tangit duas historias: vna quod est. ii. Reg. x. et. i. Paral. xij. De anno filio naas rege amonitarum quod debonestravit micos dauid et videlicet quod iniuriam fecisset dauid timuit sibi et condicxit exercitu de mesopotamia et syria et alijs locis: contra quem misit dauid ioab principem militie cum exercitu quod denunciat eos: tangit et alia historia quod est. ii. Reg. viij. vbi dicitur. Quod dauid percutit adadezer regem salabam quod est pars syriae: et facta est syria tributaria dauid et cum reueteretur capta syria percutit de edom duodecim milia in valle salinarum: sed quod in nulla historia legitur quod dauid couerterit ioab: nec quod in predictis va stationibus incedit aliqua fecerit. Titulus mittit nos non ad historiam sed ad mysterium. In predicti psalmi egit de conversione iudeorum et gentium. hic autem ostendit illa esse difficile: quia cum magna difficultate evictus dyabolus: et difficile sunt carnales boies spirituales. et etiam per multas tribulaciones oportet intrare in regnum celorum: est ergo sensus tituli talis. Ps. iste dirigens nos (in fine) xpm agit (pro his qui comutabuntur). de infidelitate ad fidem de veteri vita in noua (in tituli inscriptione) suscipientes tituli inscriptionem (ipse dauid). i. christo. i. vi. non sibi vivat sed christo: et hoc (in doctrina eius) est: sed hoc non possunt nisi dominus corda eorum illuminare et accendere: vnde additum quod hoc factum est (cum succedit) dominus igne charitatis: de quo Lu. xiiij. Ignes veni mittere in terram: et quod volo nisi ut accenda (mesopotamia syria) quod interpretatur eleuata vocatio et significat mundum eleuantem per vocationem apostolorum (et syriam) quod interpretatur sublimis et signat superbos quod accensi charitate humiliati sunt (sobal) vana vetustas: et signat inueteratos in peccato: quod succensi charitate renouati sunt (et couerterit ioab) quod interpretatur inimicus est dei vel dyabolus quem dominus tunc couerterit in fuga (et percutit edom). i. terrenitate ut terreni homines celestes fierent ad perfectionem quam predicabant. xij. apostoli: vnde dicit (duodecim milia in valle salinarum). i. in secreta humilitate quod est vice pro deo non pro terrenis: vallis cum humilitate et sal discretionem designat. Materies ergo huius psalmi est ista comutatio. Intentio est ostendere beatam esse tribulationem et amplectandam per quam sit comutatio de culpa ad gratiam de exilio ad patriam. Modus bipartitus est psalmi. Primo referre percussionses que sunt pro ista comutatione perficienda. Secundo agit de liberatione ab istis quibus conuersus ad dominum (deus repulisti nos) a te cum peccatores essemus. Esa. lix. Peccata nostra diuiserunt inter nos et deum: vel (repulisti nos) a mundi delectationibus repulsum est proprius dicit puer quando ablactat et separatur ab ubere matris: et tunc quando mater vult cum ablatuare et repellere ab ubere respargit summatem uberis quam ponit in ore pueri aliqua amaritudine: sic dominus nos repellit ab uberibus mundi per appositionem amaritudo.

9 3

Psalmus

dinis: scđm q̄ dicit Greg. Nūdus iste bñ tot calamitatibus pulsat: du tot aduersitates ingeminit: quid aliud q̄ ne diligatur clamat: t̄ illos q̄ ad te disciplinā nolūt accedere oportet ita repellit t̄ ablactari t̄ mundi illecebris: vnde Esa. xxi. ii. Quē w̄cabit scientiā t̄ quē intelligere facit auditi ablactatus a lacre auulsus ab vberibus. Dicit ḡ deus (repulisti nos) t̄ hac repulsione (destruxisti nos). i. vicia in nobis vel nosipos: q̄ male eramus costructi pessime edificati: t̄ ideo (destruxisti) vt bene nos edificares. Hiero. i. Dedi te super gentes t̄ regna: vt euellas t̄ destruas t̄ diuerdis t̄ dissipes t̄ edifices t̄ plantes. i. Regū. x. Nutaber tu in virū alterū: sup hūc verbum dicit Basil. Qui edificat celum superbie culmē: buic destructio remedium erit: vñ pro summo beneficio suscipiēde sunt infirmates que adeo corporibus infligunt per quas vel elatio destruit animoz: vel carnis t̄ sanguis arrogantia edomatur: t̄ in hoc quod (destruxisti nos) vt bene edificares (iratus es) cū essemus filii ire (t̄ misert̄ es nobis) deus enī non solū tunc nobis blandit̄ nobis misere: immo cū irascitur flagellando scđm q̄ dicit in Cant. Abac. Cū iratus fueris misericordie recordaberis. ps. nūquid obliuiscerit misericordiā deus: aut continebit in ira sua misericordias suas: apter temperamentū misericordie sustineri potest t̄ debet duricia ire. Mich. vii. Iram dñi portabo quia peccavi ei. Et notandum est hic q̄ dñs repellit a quinq.

A Qualib deus repellit a quinq.
C A teitate supbos: vt dyabolū Esa. iiiij. t̄ Adā Gen. iiiij. A vitate studiosos scrutatores. Prover. xv. Perscrutator maiestatis opprimeat a gloria. ps. Acceder hō ad cor alēt t̄ exaltabitur deus. elongabitur ab eo. ii. Chis. iiij. Temp discētes t̄ nunq̄ ad scientiā veritatis puenientes. A dignitate t̄ redditibus t̄ ambitiosos ingerentes se in patrimoniu xp̄i: sicut chore dathan t̄ abyron. Mūri. xvij. Sacerdotio oculos qui nolunt labozare vt sciante legē. Qsec. iiij. Quia tu scientiā repulisti repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. Merito hypocritas. Tren. iiij. Repulit dñs altare suu maledictiū sanctificatiōi sue hypocrite sunt sicut altare dei quia sunt exterius nitidi t̄ intus vacui. Postea ostendit ordinē conuersionis. Primo em̄ incutitur hominibus timor dñe dicit.

C Ómouisti terram t̄ conturbasti eam: sana contritiones eius quia commota est.

B Ordō conuersionis peccator. C Ómouisti terrā i. corda nostra terrena timore cōcussisti per minas tuas. ps. Illuxerūt choruscatiōes tue orbi terre: cōmota est t̄ contremuit terra: t̄ alibi illuxerunt fulgura orbi terre vicit t̄ cōmota est terra. choruscations t̄ fulgura dei sunt eius cōminationes: q̄bus auditis contremiscit terra cordū nostrū: apter hoc incepit iohannes p̄dicationē suam t̄ cōminatōibus. Math. iii. Progenies viperarū quis demōstrabit vobis fugere a vertura ira: vt sc̄ timorē incuteret quod est principiū cōvertendi ad deū psal. Initū sapientia timor dñi. t̄ in Eccl. i. Qui sine timore est non poterit iustificari. Et nota q̄ non dicit mouisti: sed (cōmouisti) quia homo per se non potest mouere nec deus vult sine nomine. Rosm. ix. Non est volentis ne q̄ currentis sed dei miserenit: t̄ Hiero. dicit de filio prodigo: nec quidem bonā voluntatē reuertendi habuisset nisi prius pater in occulto eam inspirasset. Secundo post timorē incutitur dolor de peccatis: vnde addit (t̄ conturbasti eam) psal. Anticiatus est super me sp̄is meū in metubatum est cor meū: et bene post timorē sequit̄ dolor quia timor generat eum: vnde Jobā. v. Angelus domini descebat in piscinā t̄ mouebatur aqua. angelus dñi est cōmūtatio eius que iuiciat homini qđ dignus est more t̄ tūc mouetur aqua cōjunctionis t̄ prodeunt lachryme cōtritionis: et dicit ibi in iohanne. q̄ qui prior descēdit et in piscinā post motionē aque sanus fiebat a quaūq̄ detinebatur infirmitate: et cōtritione eīm̄ sequitur sanitas spirituālis: vnde petit hic t̄ allegat subiungens (sana) o domine. (cōtritiones eius). i. vulnera peccatorū de quibus contenterit t̄ hoc quia (cōmota est) quasi dicat. angelus descendit in piscinā t̄ mouit aquam: ergo (sana eam) psal. Qui

sancat contritos corde t̄ alligat cōtritiones eorū: et ostendit per quid cōmota est. sc̄ per disciplinā: hic est angelus domini annūcians domini vtilia. psal. Disciplina tua ipsa me docet: est autem duplex disciplina verborū t̄ verberum dicit.

C Ostendisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis.

C Ostendisti populo tuo dura) i. in sacra scriptura vbi ostendit dominus dura que oportet hominē facere ad hoc q̄ puniat ad regnū: de quibus Act. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum. psal. Propter verba labiorū tuorum ego custodiū vias duras. Itē ibi ostenditur dura que passi sunt sancti pro christo: vnde dicit Grego. Per passiones sanctiorū intelligo quid illi passuri sunt quos deus reprobat si sic punit illos quos amat Luc. xiiij. Si hoc in viridi ligno faciunt in arido qđ fiet. Item ibi ostenditur illa dura que sustinebunt mali: vnde Ezech. iiij. In libro qui ostensus est ezechielī scripte erant lamentationes t̄ carmen t̄ re. Dyabolus aut̄ ostendit populo suo mollia t̄ occultat dura: sed christus conuerso scorpionis em̄ modum t̄ naturā habet dyabolus t̄ peccati facie blandit̄ t̄ cauda pungit t̄ venenat. Luc. xi. Si petiente ouū nūquid porrigit illi scorpionem: sic facit ille pater amōreus: de quo Ezech. xvi. Sequitur de disciplina verberū que duplicita sunt. sc̄ propria t̄ aliena. De proprijs dicit (potasti nos vino cōpunctionis). id est amaritudinibus t̄ tribulatiōibus. Hiero. xxv. Sume calicem vini furois huius de manu mea t̄ propina cunctis gentibus ad quas ego mittam te. Hiero. xliv. Ecce quibus non erat iudicium vt biberent calicē bibentes biberint t̄ tu quasi innocens relinquēs: non eris innocens sed bibēs in hoc qđ dicit (vino) notatur dulcedo: in hoc qđ dicit (cōpunctionis) notat̄ amaritudō: t̄ sumgūt̄ simul quia dñs nō dat hic vñ eorū sine altero. Proverb. xiiij. Cor qđ nouit amaritudinē anime sue in gaudio illius nō miscebitur ex traneus. psal. scđm multitudinē dolorū meo: um̄ in corde meo: consolationes tue letificauerit animā meā. Grego. Mirabilis dispensatione dñ exteriū affligit interius reficit. sed multi nolunt biberē hoc vñ: apter amaritudinem quā inueniunt exteriū: sed nisi biberint de amaro nūquid biberint de dulci. Math. xx. Nec sitis quid petat̄ potestis biberē calicē qđ ego biberitur sum. de hoc satis bonū vñ: t̄ exempli: dicit Boetius in libro de cōsolatione dicens q̄ in palatio iουiniano erant duo dolia: vñ de optimo vi no: t̄ aliud de amarissimo: t̄ q̄cunq̄ volebat de bono biberē oporebat q̄ prius biberet de amaro. Dyabolus quos dā potat de vino heresis. Apoc. xvij. Inebriati sunt q̄ habitant terrā de vino prostitutiōis eius: quos dā de vino luxurie. Eph. v. Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria: quos dā de vino innidie. Deu. xxxij. Fel draconū vñ eorū. De verberibus aut̄ aliorum dicit.

C Bediti metuentibus te significationem vt fugiant a facie arcus.

C Dedisti metuentibus te significationē) i. alios verberādo insinuasti eis (vt fugiat a facie arcus). i. ab ira iusti iudicij: sicut em̄ aliquādo verberat catulus coram leone vt leo castiget t̄ timeat: sic dñs aliquādo alios verberat corā nobis vt nos timeam⁹. Prover. xij. Multato pestilente sapientia erit parvulus t̄ dicit (dedisti) qđ hoc magnū donū dei est: vel (significationē) vocat ipsas sanctorū tribulatiōnes q̄s deus dat eis in pīti vt a futurū liberent: t̄ ideo cōgrue dicit (dedisti) qđ hoc magnū est donū dei: vñ Grego. Sancti supra se temporale penam lucru putant: quia per banc eternā euadere non ignorant: vel (significationē) appellare possimus crucē t̄ carnis mortificationē quam dat deus metuentibus se. Eccl. i. In thesauris sapientie significatio discipline t̄ quis est thesaurus sapientie. Solus Esa. xxix. Timor domini ipse thesaurus eius: in thesauro ergo sapientie est significatio discipline quia qui timet deū faciet bona. Eccl. xv. t̄ Gal. v. Qui christi sunt carnē suam cruciferunt cū virtūs t̄ concupiscentiis banc

5

In sacra scriptura ostendit de dura.

4

Quinquagesimus nonus CXXXVIII

significationē ostendit apostolus sibi dari: dicens. Gal. in fine. Stigmata dñi nostri iesu xp̄i in corpore meo porto: et hanc significationē crucis. s. et tribulationū et mortificatio nis carnis dat illis deus (vt fugiat a facie arcus). i. a vindicta iudicij. Ezech. ix. Quidam autem super quē videris tibau: ne occidaris: et dī iudicium sive vindicta dei arcus.

Dicitur si ue vidice arcus q̄dā magis tendit vel intensat: tan to grauius p̄cuit: sic vltio iudicij q̄dā amplius plonga tur tāto grauius cōdemnabit impenitētes. Ro. ii. Ignorans qm̄ benigetas dei ad penitentiā te adducit: tu autē fūi duricā tuā et impenitētes cor t̄b̄s auricas tibi irā in die ire et revelationis iusti iudicij dei. Et nota q̄ arcus dī tri pliciter in sacra scriptura: pr̄ter istū modū.

Christus passus in bynde est et aqueus color et igne us: christus autē in passione ostēdit et aqueū et igneū colo rē: qz̄r ve habet Jo. xii. De latere eius exiuit sanguis et aq̄ Cañ. v. Dilectus meus candidus et rubicundus: de hoc ar cu Gen. xlviij. Dabo tibi partem et fratres tuos quā tuli de manu amorei i gladio et arcu meo. sic noster verus iacob p̄s dabit nobis partē vñā. s. carnis glorificationē extra fratres nostros. i. angelos quā ipse tulit in gladio p̄dicationis et in arcu passionis.

Sacra scriptura. Gen. ix. Arcū meū ponā in nubibus. id est scripturā in sanctis. Job. xix. Arcus meus in manu mea instaurab̄: vbi dicit Grego. Arcus in manu instauratur: dū quicquid ex sacro eloquio studendo acquiritur operando impleat. i. Paralyp. ii. Egregii pugnatores ten dentes arcum.

Chonus platus. Eccl. llii. Vide arcū et benedic q̄ fecit illū. Apo. iiiij. Iris erat in circuitu sechis. Iste arcus debet esse bicolor: s. aqueus lachryma cōpassions: tigneus ze lo charitatis. Et nota q̄ iris numeri apparet in plana meridionali sed tñ in orientali et occidentali et septentrionali: sic prelatus debet esse in orientali quo ad neophytes nutritiōes: in occidentali quo ad labentes sustentandos: in septentrionali quo ad lapsos relevandos: raro autē in meridionali. i. apud viros perfectos qui nullo indiget. Math. ix. Non egerūt qui sanū sunt medico.

CEt liberentur dilecti tui: saluū asc dextera tua et exaudi me.

CEt liberentur. Secunda pars superius ostendit quomodo suos erudit dñs per disciplinā verbōū et verberū: hic autē ostēdit quare hoc facit. s. vt liberet eos: vnde gratios debet esse tribulationes que hoīem liberat. De libera tione ergo hic agit precans pro ea et affirmans eā: vnde dicit (vt liberetur dilecti tui) Judith. xij. Rabat iudith dominū deū israel ut dirigeret viā eius ad liberationē populi sui: et liberetur a seruitute dyabolū in pñti. Joban. viii.

Non facit peccatum secundum peccati est. De liberatione habetur in codē capitulo. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis. ii. Cor. iiij. Abi spiritus domini ibi libertas. Tres et liberetur ab omni pena et miseria in futuro. Roma. viii. Ipsa creatura liberabit a seruitute corruptionis et liberatatem glorie filiorū dei dilecti. Job. xv. Nam nō dicā vos seruos: sed amicos. hic autē orat ut eueniāt dicens (saluū fac) id est salua perditos (dextera tua) scilicet faciendo eos dexteris qui modo sinistri sunt: sinistri sunt qui temporalia amant et querant dexteris qui eternā. Proverb. iij. Longitudo dierū in dextera eius: in sinistra autē eius diuis tie et gloria: vel sic (saluū fac) scilicet me (in dextera tua) quādo statues oves a dextris: bedos autem a sinistris scilicet in die iudicij: vñ habet Math. xxv. (et exaudi me) q̄ fidicat: dignum est vt audias me: quia nō peto temporalia sed eterna. Job. xvj. Si quid petieris patrem in nomine meo dabit vobis: temporalia autē nō sunt quid substantiale: sed accidentalia: vnde Math. xj. Hec oīa adū cipientur vobis: quando autē ista petuntē non est homo dignus vt exaudiāt: vñ. iiiij. Regum. xj. Cum mulier petiret dicens salua me domine mihi rex respodit ei: nō te saluet dominus qz̄ sez̄ vidit q̄ petebat salutes temporaliē: vnde ad dicit dices: vñ te saluare possū: de area an detorculari et

probat q̄ deus saluū faciet et exaudiāt: quia promisit: vñ de sequitur.

Cheus locutus est in sancto suo letabor et partibor siccumam et conuallem tabernaculorum metibor.

Cheus pater (locutus est in scō suo) i. in filio qui anthropomatič dicit sanctus. Dan. ix. Unigā sanctus sanctorū. Heb̄. i. Novissime diebus istis locutus est nobis in filio qui scilicet promisit. xv. Math. q̄ ponet agnos a dextris tē. et illud Jobā. xvi. Si quid petieris tē. et ista predicta duo promisit et inde sequit̄ leticia: vñ addit (letabor) psal. Letatus sum in his que dicta sunt mihi: in domū domini ibimus: et quia hec non habent nisi homo laboret in hac vita: sicut dicit August. Cum audis deum re quieuisse post opera: frustra speras requiē nisi post laborem: ideo de labore addit (et partibor siccimā) siccumam interpretat humerosa vel laboriosa: partis ego siccimā qui diuersimode laborat: modo in actua: modo in cōtemplatione: sicut dicit in psal. In die mandauit dominus misericordia suā. id est opera misericordie precepit fieri de die ad litterā: et nocte cantici eius. scz laudis et cōtemplationis: de hac siccimā. id est de labore. Gen. xlit. Isachar assinus fortis accubās inter terminos vidit requiē qd̄ eēt bona et terrā q̄ eset optima et supposuit humerū suū ad portandum: sed quia omnia cito amittuntur: nisi sub custodia humilitatis restringant. ideo de humilitate seq̄tur cum dicit (et cōuallem tabernaculorū metibor) conuallis dicit vñ est duplex vallis in quo nota duplex humilitas. scz interior et exterior: qdām enim pretendit humilitatem exteriorū quam nō habet interior. Eccl. xiv. Est qui nequiter se humiliat et interiora eius plena sunt dole: sed vera humilitas est in corde radicata et in corpore manifesta. Math. Discite a me q̄ mitis sum et humilis corde. de his vallis dicis in psal. Valles abundabunt frumento. Proverb. ix. Vbi humilitas ibi sapientia: ecce frumentū in vallis et bene dicit (cōuallem tabernaculorū) tabernacula enim sunt militantiū et illi humiliari debent q̄ adhuc sunt in militia ceteri non sunt de victoria: vnde dicit Fern. No glo riatur accinctus equē ut distinctus: cōuallis ergo tabernaculorū est humilitas sanctorū qui deo militant quā metiri debemus nos ei cōformādo et eam imitādo: vñ Grego. Scriptura facta narrat virorū fortū ut ad similia corda pronocet infirmorū. Job. v. Voca si est q̄ tibi respondeat et ad aliquē sanctorū cōuertere: voca. scz reduc ad memoriā si est in numero sanctorū qui tibi respondeat equalitate vite et ad aliquē sanctorū cōuertere per imitationē. Post hoc et ex his sequitur cōmūniō omnīs bonorū que fiunt in ecclesia: vnde addit.

Cheus est galaad et meus est manasses: et effraim fortitudo capitū meū.

Cheus est galaad) vox est viri iusti (galaad) interpretat acerius testimonij et signat sanctā eccliam vallatā multe testibus: et hoc est viri iusti scđm q̄ dicit aplus. i. Chorū. iii. Dia nra sunt sive paulus sive appollo sive cephe. et qz̄ in ecclesia sunt due vite. scz actua et cōtemplativa bona ecclesie: vel in actua vel in cōtemplativa quasi subdividens de vtraq̄ subfigit: vñ dicit (et meus est manasses) id est mea sunt bona vite cōtemplativa vbi homo obliuiscitur terrenorū: manasses enim obliuio interpretat. Phil. iii. Posteriorū oblitus ad anteriora me extēdo (et effraim fortitudo capitū meū) i. bona actua: q̄ per effraim delignatur eo q̄ fructū faciū in alijs corroborat mentē meā: caput enim dī mens: vel (so: titudo sunt capitū meū) i. xpi Quali per qz̄ ipm faciunt mībi fortius mulier: vel per galaad signi. galaad ināscitū martyres: martyri cīi idē est q̄ testis: vnde martyri nasses et effraibz dicit dñs. Esa. xlviij. Nos estis testes mei. De his di fraim significat Job. x. Instauras testes tuos cōtra me: dominus enim misericordia testes contra nos instaurat quia cū tot et tanta passiōis fuerint et nos nibil pati velim⁹: ipsa enim cōparatio nos fortes et vñ accusat per manassēm intelligunt cōfessores qui omnia q̄ gñes.

Psalmus

inīdū sunt obliuiscētes soli reo vacare studēt: vñ in vitas patrū legis de quodā q̄ oblitus fuerat comedere t̄ cū dī. sapulus eius bortaret ut comederet: r̄ndit si non comedimus comedamus. Per estrām intelligentē v̄gines q̄ quāto fructū carnale facere renūe: tanto magis in fructibus spūlībus p̄ficiunt: vñ *Esa. lvj.* Nō dicat cunuchus ego lignū aridū: q̄ bec dicit dñs cunuchis q̄ custodierunt sabata mea t̄ elegērūt q̄ ego volui t̄ tenerūt sedis meum dabo eis in domo t̄ in iuris meis locū t̄ nomē melius a filiis t̄ filiab̄. *Esa. liii.* Letare steriles q̄ nō paris q̄ multi filii deserterēt̄ eius q̄ habet virū: aliquando aut̄ contingit q̄ alij multa bona h̄z: sed q̄ sub malo dñi est parū valet ei q̄cqd̄ habet: o te bono dominio subiungit.

C *Juda rex meus: moab olla spei mee.*

O *z p̄ollaz mali signif. et q̄ līt hāc cdu lire facit de us ad vtilitatem bono rū t̄ inflā mationem spei eorū.*

Figura

Juda i. christus de tribu iuda nat̄ s̄m carnē (rex meus) qui regit me p̄. *Dñs regit me t̄ n̄bil m̄bi dect̄: et ita me regit q̄ etiā mala que m̄bi inferunt̄ ad bonū meū cōuertit.* *Rom. viii.* Omnia cooperant̄ in bonū his q̄ s̄m p̄positū vocati sunt sancti. hoc est quod sequit̄ (moab olla spei mee) moab interpretat̄ ex parte t̄ significat malos q̄ bus dicit dñs *Job. vii.* Nos ex patre dyabolo es̄tis isti sunt olla q̄ cōtra sanctos bulliunt̄: inferētes eis tribulatio nē olle seruēti p̄parabile. *Job. xlj.* Dicit̄ te dyabolo ferue scere faciet. q̄ olla profundū mare: sic humoz peccati q̄ est in sanctis p̄ hāc olla cōsumit̄ t̄ desiccatur t̄ ipsi sancti ibi decocti dñs sapidi efficiunt̄ sicut carnes in olla: et bec olla est accēsio siue inflāmatio (spei mee) quia sicut dicit Grego. Tanto spes in deo solidior surgit quanto q̄s graui ora pro eo sustinuit.

Rom. v. Tribulatio patientiā operatur: patientiā sp̄ē: ad hoc qđ h̄ olla vtilis sit t̄ bene reficiat boiem: necesse est q̄ imponat farina charitatis: ante eīm qđ h̄ farina apponat̄ est mors in olla p̄ ipatientiā aut odīs aut desperationē: vñ. iii. Reg. iii. dicit̄ q̄ belisus p̄cepit vñ de pueris suis pone olla grande t̄ coque pulmē tū filiis p̄phetarū: et ille egressus est t̄ inueniens vicē silue strēm collegit colloquitidas agri t̄ reversus concidit in olā pulmē: de quo cū gustassit exclamauerunt mors in olla: mors in olla vir dei t̄ nō potuerūt comedere: et ille fecit farinā mitti in ollā t̄ nō fuit amplius quicq̄ amaritudinis in olla: vel sic (*iuda rex meus*). i. cōfessio. iudas em̄ interpretat̄ cōfessio: ipsū em̄ ordinare d̄ exercitu suū cōtra dyabolū in quo exercitu iudas. i. cōfessio debet esse rex h̄m q̄ dixit mathabias. ii. Primi machab. iudas machabeus fortis viribus a iuuentute sua sit vobis p̄ncipes militie. *Itē Judi. i.* Cōsuluerūt̄ filiū israel dñm dicentes quis ascēdet̄ ante nos contra chanaanē t̄ erit dux bellū: dixitq̄ dñs iudas ascēdet̄: ecce dedi terrā in manu eius. iude aut̄ i. cōfessio attridūt̄ regnandi dignitas: q̄ cū peccator: fiducialiter cōfiteret̄ t̄ abiecta verecundia peccata enormia aggredī: reliquus exercitus spūs fortiter aniat̄ t̄ sub tali p̄ncipe hostes viriliter cōculcat̄: sed si iudas tepide agit totus exercitus infirmat̄: vnde. j. *Wachab. i.r.* dicit̄. Iudas cecidit̄ t̄ ceteri fugerūt̄ t̄ in codē. v. dixit. *Thimothē* cū appropiauerit iudas t̄ exercitus eius ad torrentē aque si transierit ad nos prior: nō poterimus sustinere: si aut̄ ti muerit transire transiret̄ ad eos: torrēs est motus anni fluctuantis: quādo. s. peccator t̄ confiteri appetit p̄ salutē t̄ cōfiteri erubescit pro peccatorū enorūtate t̄ iudas nō transit torrentē quādo p̄ erubescēta omittit h̄uī fluviationē calcare: tūc aduersariū p̄ualest̄: si vñ iudas aucter. transierit aduersariū perimit̄ t̄ possit timere aliquis qđ nō possit inuenire misericordiam etiā si cōfiteret̄ peccata t̄ facere penitentia contra qđ dicit̄ (moab olla spei mee) id est magni peccatores qui veniā habuerūt̄ m̄bi p̄stant fiduciā: et possit esse thema de beata magdalena q̄ fuit olla moab. moab em̄ interpretat̄ aqua paterna t̄ ipsa quā doq̄ securi est aq̄s impudicitie: et erat olla intus ardens et extra sordes. *Osce. vii.* Omnes adulterates quasi clibanus succensus a coquente: sed ipsa de olla facta est p̄bia: sc̄m q̄ de ipsa cantat ecclia post flure carnis scandala sic ex lebete p̄biala in vas translata glorie de vase cōtūmelic: vnde *Zach. xliij.* Erunt lebetes in tymo dñi quasi

p̄iale corā altari: h̄ est mutatio dextere excelsi: vnde bene intitulat̄ psal. Iste pro bis q̄ cōmutabunt̄ t̄ dicit̄ (olla spei) q̄ sicut in olla decoquit̄ t̄ preparat̄ cibus qui reficit̄ at̄ in magdalena t̄ alijs talibus magna spes preparatur peccatorū: vnde *Osce. ii.* Oabo eis vallē achor t̄ ad apēriendā spem: p̄ vallē ad quā confluunt̄ sordes: significatur sentina peccatorū: per achor qui interpretat̄ turbatio: significat cōrritio cordis: t̄ penitēcia que quādo pdicte valli superuenit sordes q̄ confluerūt̄ abluit̄: ex quo ergo tam regē h̄z vir iustus. s. xp̄m sc̄m prūnā lecturā vel confessionē sc̄m alia nibil em̄ timendum est: sed cōtemnere de bez mundū t̄ dyabolū: vnde bene sequit̄.

C *In idumeam extēdam calciamentū meū mibi alienigenē sub dīti sunt.*

C *In idumeā extēda calciamentū meū) idumea interp̄tat̄ terrena: t̄ significat mundū in quē vir iustus extendit calciamentū calcādo t̄ cōtemnēdo ip̄m: calciamentū aut̄ qđ fit de corio mortui animalis t̄ munit pedes signat memoriam mortis q̄ bñ munit pedes. i. affect̄ ne ad obices q̄s offert mūcūs offendat̄: vñ q̄ dicit̄ Hierony. Facile cōtent̄ oia q̄ se semp̄ cogitat̄ esse moriturū: t̄ hoc est supare mundū.*

Josue. i. Omne locū quē calcauerit vestigium pedis vestri vobis tradā: q̄ illi soli sunt dñi mundi q̄ illuz cōtemnēnt vñ addit̄ (mibi alienigenē subdīti sunt). i. illi de q̄bus predictū est (moab olla spei mee). s. mali t̄ p̄secutores t̄ etiā demones: q̄ dñ nos infestat nobis nolētes coronas fabrī cāt̄: vel sc̄m q̄ (rex) dicit̄ (iuda). i. cōfessio: p̄ idumeā in telligit̄ peccatū in qđ penitēcia extendit calciamentū cum postq̄ cōfessus est reluctat̄ cōtra p̄ct̄m vt non dñct̄ pecatū in suo mortali corpe.

Ro. vii. Et supplantat illud vñ q̄ dicit̄ Eccl. iiiij. Sub te erit appetit̄ tuus. i. peccati: t̄ tu dñaberis illius: t̄ hoc est qđ hic sequit̄ (mibi alienigenē). i. motus peccati a dyabolo suggestore geniti (subdīti sunt) calciamentū aut̄ qđ munit pedes affectus p̄tra peccati: sūlter p̄t̄ dīci memoria mortis: vñ illud Eccl. vij.

In oībus oībus tuis memorare nouissima tua t̄ in tērnu non peccabis: vel (calciamentū) est exemplū sanctoū vñ Heb. vii. Recogitate ēn qui tālē aduersus semetiplyus sustinuit̄ a peccator: ibus contradictionē vt non fatigemini animis vestris deficiente: nondū ēm vñq̄ ad sanguinē re stituitis aduersus peccatū repugnātes: vel ēm p̄sona xp̄i legis (in idumea extēda calciamentū meū) idumea ad lit

terā terra est in qua habitavit̄ esau: q̄ inde dicit̄ edom: et signat mundū (calciamentū) xp̄i est euāgelīū: q̄ sicut calciamentū fit de corio mortui animalis: sic euāgelīū de morte xp̄i t̄ munit pedes affectū: hoc calciamentū extēdit in idumeā: q̄ fecit p̄dicari euāgelīū q̄ totū mundū. *Math. i. in fine.* Itē p̄dicate euāgelīū omni creature. p̄. *In oīm terrā* exiuit sonus eoz t̄. *Itē (calciamentū) dicit̄ xp̄i humānas: vñ sic exponit̄ hoc basilius: calciamentū dei verbū ca ro eius est qua velut calciatus sermo dei h̄c nostrū calcauit mundū.* *Eccl. vii.* *Oz pulchri sunt in calciamentis gref sus tui filia p̄ncipis. i. o ecclia: sed synagoga est domus dīs calciati q̄ incarnationē nō credit.* *Deut. xxv.* Vocabit̄ no men illius in israel domus discalciati: de isto calciamento Job. i. Cuius non sum oīgnus soluere corrīgiā calciame ti. t̄ tum p̄pter predicationē euāgelij: tū p̄pter incarnationē mēā dicit̄ xp̄s (mibi alienigenē subdīti sunt). s. gentes ligē indigene. i. iudei non sint subdīti per fidē.

Osce. ii. Di ca non populo meo populus meus es tu t̄ ipse dicit̄ mihi deus meus es tu: postea ostēdit̄ per qđ fit ista subiectio sc̄s per predicationē: vnde dicit̄.

C *Quis deducet me in ciuitatem munitāz: quis deducet me vñq̄ in idumeam.*

C *Quis deducet* s. nomen meū (in ciuitatem munitā) id est in populi gentiliū qui est ciuitas munita contra de um t̄ vallata muro infidelitatis: de hac ciuitate *Osce. xj.* Ego dominus t̄ nō homo in medio tui sanctus t̄ ciuitatē nō ingredior: (quis deducet me vñq̄ in idumeā) i. in gentilitatē (idumea) em̄ interpretat̄ rubea vel terrena t̄ gentilitas fuit terrena per cupiditatem: rubēe q̄ crudelitatem.

R Quali me moria moris dī cal ciamentū.

L Idumea qđ sū t̄ qđ significet t̄ qđ xp̄s in idumeā ex tendit cal ciamentū sui euāge lij t̄ sue bu manitatis

De vītūtē cōfessiōis.

Figura.

3 *Quali maria magda lena fuit olla moab t̄ olla spei.*

Cib. j. Legatum misit ad gentes cōsurgamus aduersus edom ad preliū (quis) inq̄ (deducet me) dicit p̄ps quasi dicat nullus nisi tu deus pater: vnde sequitur.

Conne tu deus qui repulisti nos et non egredieris deus in virtutibus nostris.

Conne tu deus tē. sed melius cōpetit fīm ea q̄ sequit̄ ut in p̄sona viri iusti legat̄ (quis deducet me) q̄si dicat iustus dixi supra (in idumēa extendā calciamentū mēū). i. in mūdo cōtemnēdo ip̄m: sed cui⁹ virtute hoc facias non mea; sed tua o dñe: hoc est qđ dicit (q̄s deducet me in ciuitate mūnta) i. in mūndū q̄ est ciuitas mūnta cōtra deū & cōtra viros iustos: ut polteca dicet (q̄s deducet me vsq; in idumēa) hoc est illa mūnta ciuitas. s. mūndus. supradiximus q̄re p̄ idumēa mūndus significat q̄s inq̄ (deducet me in idumēa) ut ea cōtemnēdo cōculce: nisi tu o dñe: h̄ est qđ sequit̄ (nōne tu dñe) deduces me (q̄ repulisti nos) a mūndi delectatiōib⁹ ut in p̄mo vsu buri⁹ psal. expositū est q̄ dñs repellit a lacte mūndane dulcediniis: apponēdo aliud amarū sicut tribulationē mūndi: qz p̄mittit sanctos deū mi a mūndo: sed tē liberat eos dādo patientiā: licet nō auferendo pressurā: hoc est qđ addit̄ (t nō egredieris deus in virtutibus nostris) q̄si dicat nō ita exterius: sed apte liberas sic solebas liberare filios iſi: sed interius dando patientiā. Grego. Tūc melius liberat cum patientiā dat. **C**an. Bac. Ibi abscondita est fortitudo ei⁹. s. in cruce ubi victoriā habuit de dyabolo: sed abscondita fuit fortitudo sua: eo q̄ passionē sustinebat: sicut in passionib⁹ sanctorū h̄ aut̄ interior fortitudo in duob⁹ consistit. s. in patientia & in cōtemptu cōpaliū rerū vel subsidiorū: de patientia dicit.

Contra nobis auxilium de tribulatiōne: quia vana salus hominis.

Contra nobis auxiliū de tribulatiōne) i. ipsa tribulatio nobis auxiliū qđ sit p̄ patiam. Greg. Aliud virtutū tribulatio est. De cōtemptu cōpaliū subdit (qz vana salus hominis). s. salus expectata ab hoīe: vel vana est expectare salutē ab hoīe. p̄. Homo vanitatis filii fac̄t̄ est. est enī q̄si fantasma. mō enī appet magnū qđ: & postea nō inuenit. **J**ac. iii. Que est vita nōa vapor ad modicū parēs & deinceps exterminabit: sic est vana salus hoīis: s. nō salus deī. qz

Contra deo faciemus virtutem: et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.

Contra deo faciemus virtutē) i. virtuosam victoriā. p̄. Interimicos nōos ventilabūm coruīō dicit in deo nō bo mine. s. **M**ach. iii. Nō in multitudine exercitus victoriā belli: sed de celo fortitudo est: t bñ (in deo faciem⁹ virtutē) qz ip̄e facit virtutē in nobis. **C**ol. i. Laboro certādo scđm opatiōne eius quā opera in me in virtute: hoc est qđ seq̄tur (t ip̄e ad nibilū deducet inimicos nōos). s. dyaboluz & malos hoīes. **M**al. vlti. Erat sicut cinis sub planta pedū vestrorū. **R**o. vlti. Deus cōceret sahan sub pedib⁹ nos tristis: hoc fit q̄n bono sorriter resistit tēpationib⁹: & quādo viriliter cū patientia sustinet tribulatiōnes. h̄ notandū q̄ supra dicit ciuitatē mūnta esse mūndū & sunt multa p̄tinentia ad mūntionē huius ciuitatis. v3.

M

Quālī mī
dus dī ci
uitas mu
nita duode
cim muni
tionib⁹.

Contra.

C